

padnou disposici i měsíce, a že proto smluvil uvedenou lhůtu. Z toho vyplývá jediné, že dle úmyslu stran nebylo slůvko to určením časovým, nýbrž spojkou, kterou strany vyjádřily, že druhá věta ujednání (odst. 1) je pokračováním první věty a připojením na prohlášení žalovaného v této obsažené. Ujednání ze dne 27. listopadu 1920 nemohlo mít pro strany jiného účele, než že žalobce jako kupitel zboží zbaven byl povinností, vyplývajících pro něho z čl. 347 a násl. obch. zák. Důsledkem toho je posuzovati věc podle všeobecných předpisů obč. zákona o správě, čemuž nasvědčuje i doslov ujednání, jež bylo přízpůsobeno doslovu §§ 922 a 923 obč. zák. Podle §u 933 obč. zák. uplatnil žalobce nárok ze správy včas, a je nárok ten odůvodněn, ježto zjištění nedostatečné jakosti zboží nebylo vůbec vzato v odpor. Odvolací soud dovolává se zásady slušnosti, bránící prý tomu, by žalovaný nemusil ručiti po neurčitou dobu. Nelze nahlédnouti, proč by odporovalo slušnosti, když žalobce, vyplativ žalovanému kupní cenu, vyhradil si rovnocenné plnění na straně žalovaného. Žalovaný buď věděl anebo nevěděl, že zboží nemá smluvených jakostí, za něž se zaručil. V onom případě zaručil se neprávem, v druhém učinil tak na vlastní nebezpečí, neboť, lze-li pevnost ocele přezkoumati způsobem tak snadným, jak předpokládá odvolací soud, mohl tak učiniti i žalovaný, než dodal zboží žalobci, nebo měl si vyhraditi určitou kratší lhůtu k uplatnění nároku ze správy.

Čís. 2743.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Právní nástupce toho, u něhož započala výplata zaopatřovacích požitků, přistupuje k jeho dluhu jako solidární dlužník.

Zákon stanoví nový právní důvod pro ty, kdož požívali dosud pouhých darů z milosti. Lhostejno, že výslužné (dary z milosti) nebylo poskytováno po dobu bezprostředně předcházející vydání zákona, jen když bylo poskytováno po dobu dřívější.

(Rozh. ze dne 19. června 1923, Rv I 600/23.)

Žalobkyně opřela nárok na placení zaopatřovacích požitků 2.000 Kč ročně o to, že manžel její, Maximilian H., za něhož se provdala roku 1905, byl od 1. srpna 1895 až do svého úmrtí do 4. prosince 1910, zaměstnán ve službě lesnické, posledně jako revírní lesní, na velkostatku R., náleževším tehdy Dru Jindřichu C-ovi a patřícím nyní žalovanému Janu C-ovi. Dr. Jindřich C. poskytoval žalobkyni výslužné ročních 600 K až do roku 1916, poté nedostávala žalobkyně ničeho. Ježto se žalovaný k prvému roku nedostavil, uznal procesní soud své stolice rozsudkem pro zmeškání dle žaloby. Odvolací soud žalobu pro tentokrát zamítl. Důvody: Odvolání jest důvodné, pokud vytýká, že rozsudek první stolice spočívá na nesprávném posouzení věcném i právním. Nedostaví-li se strana k prvému roku, má to jen za následek, že přednesení dostavivší se strany o skutkových okolnostech, pokud není vyvráceno předloženými důkazy, je pokládati za pravdivé (§ 396 c. ř.

s.), nikoli však, že by návrhu dostavivší se strany bylo bezpodmínečně vyhověti. Jestliže ze skutkových okolností přednesených stranou žalující, jež sama dostavila se k roku, nárok žalobní po zákonu nevyplývá, ani když se okolnosti ty pokládají za pravdivé, je žalobu zamítnouti, poněvadž nedostavení se žalovaného nemá účinku uznání nároku a soudu náleží zkoumati, zda a pokud je nárok žalobní tvrzenými okolnostmi odůvodněn. Žalobkyně opírá žalobní nárok o to, že manžel její, Maximilian H., za něhož se provdala roku 1905, byl od 1. srpna 1895 až do svého úmrtí do 4. prosince 1910, zaměstnán ve službě lesnické, posledně jako revírní lesní, na velkostatku R., nyní žalovanému patřícím. Odvolávajíc se na ustanovení zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. a na připojenou mu tabulku, pak na zákon ze dne 13. července 1922 čís. 215 sb. z. a n., dovozuje, že přísluší jí od 1. ledna 1920 nárok na polovinu zaopatřovacích požitků, na něž zemřelý její manžel byl by měl nárok (§ 1 a 6 zákona čís. 130/1921). § 1 zák. ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. praví, že zákon ten vztahuje se 1. na bývalé zaměstnance na velkém majetku pozemkovém, 2. na pozůstalé po těchto zaměstnancích jestliže a) buď požívají již zaopatřovacích požitků z důvodu trvalého služebního poměru na velkém pozemkovém majetku, jako pensí, provisi, daru z milosti a pod., b) nabyli nároku na vyplácení pense nebo provise dříve, nežli tento zákon počal působiti. Ustanovení toto je základem celého zákona, na něž se pak předpisy další opětovně odvolávají (§§ 2, 3, 6, 7). Z ustanovení toho, zejména pak z důvodové zprávy vládního návrhu zákona tisk 1130 a z důvodů, připojených ku zprávě sociálně-politického výboru a zemědělského výboru o osnově té, tisk 1471, vychází však, že zákon netvoří snad nových právních titulů pro zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců nebo jejich pozůstalých, nýbrž že zvyšuje jen stávající již nároky osob těch. V důvodových zprávách uvádí se totiž nejprve, jak zákonodárce zajistil již aktivní zaměstnance na velkém majetku pozemkovém a praví se pak, že zbývá tudíž jen ještě péče o zaměstnance, již pensionované nebo požívající darů z milosti, a dále o ty, kdo již vysloužili, avšak z důvodů existenčních nemohou z činné služby odejítí následkem nedostatku úpravy požitků zaopatřovacích. Tím vysvětleno je, co míní zákon pod výrazem »nabytí nároku« v §u 1 odstavec b). Dále praví se ve zprávách těch, že zamýšlenou zákonnou úpravou má býti zabezpečena existence všech těch zaměstnanců, kteří byli pensionováni nebo vstoupili v neaktivní poměr ještě před působností zákona. Je tedy účelem zákona, uvést zaopatřovací požitky, jichž zaměstnanci nebo jejich pozůstalí již požívají (na něž nabyli již dříve nároku dle §u 1 odstavec b), v soulad s drahotnými poměry, panujícími od 1. ledna 1920, tedy přiměřeně zvýšiti zaopatřovací požitky, jež zaměstnancům nebo jejich pozůstalým příslušely již v době, kdy zákon nabyl působnosti. Z toho je vidno, že předpokladem nároku, žalobkyní uplatňovaného je, že žalobkyně v době, kdy zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. nabyl působnosti, požívala již zaopatřovacích požitků, nebo že měla již před tím ze zákona, ze smlouvy nebo jiného titulu platný nárok na zaopatřovací požitky. Žalobkyně neuvedla však ani v žalobě ani při prvním roku skutkových okolností, z nichž by vyplývalo, že v době, kdy zákon čís. 130/1921 nabyl

ačinnosti, totiž 6. května 1921, požívala již skutečně zaopatřovacích požitků nebo že jí nárok na ně příslušel již před působností zákona a z jakého právního důvodu. Uvedla jen, že po manželově úmrtí obdržela od tehdejšího majitele panství roční pensi 600 Kč do 1. listopadu 1916, od té doby však ničeho, ačkoli opětně žádala zaplacení požitků, posledně dopisem ze dne 31. května 1922 zaslaným žalovanému, při čemž se odvolávala na zákon ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. Skutkových okolností však, z nichž by bylo možno dovozovati, že měla i před účinností zákona toho právní nárok na zaopatřovací požitky proto, že manžel její byl přes 15 let zaměstnán ve službě lesnické na panství (na příklad dotyčná ustanovení služební smlouvy, služební pragmatiky nebo statutu pro zaměstnance panství a pod.), neuvedla, nýbrž opírá nárok svůj jedině o předpisy nového zákona (§§ 4 a 6). Z toho jde, že, i když skutkové okolnosti, jež žalobkyně uvedla, pokládají se dle §u 396 c. ř. s. za pravdivé, nestačí tyto skutkové okolnosti k odůvodnění žalobního nároku.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolání žalovaného nebylo důvodné a měl je tedy odvolací soud zamítnouti, neboť důvody odvolací neobstojí. Mínilo, že žalobkyně neuváděla, že jde o velký pozemkový majetek ve smyslu zákona záborového ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n., a tedy ve smyslu §u 1 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. Avšak tento výklad žaloby byl by tuze slovíčkářský a zneužíval by její smysl. V žalobě se výslovně praví, že nebožtík manžel žalobkyně sloužil na velkostatku R. a že tento je »velkým majetkem pozemkovým«, a když pak se žaloba jedním dechem dovolává zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. a novely k němu, nemůže o tom býti pochybnosti, že tu myslí velký majetek pozemkový ve smyslu §u 1 tohoto zákona a tedy ve smyslu zákona záborového. Nestačí-li to žalovanému, neznamená to nic jiného, než že požaduje, by žalobkyně byla výslovně udala ještě výměru jeho velkostatku, ale to naprosto požadovati nemůže, když žalobkyně cituje zákon, na který se nároky toho druhu jedině zakládají a který platí jen pro »velký pozemkový majetek«, jaký se tu vyhledává. I druhá námitka, že žalovaný není k žalobě pasivně legitimován, ježto prý sama žaloba tvrdí, že pensi až do roku 1916 poskytoval žalobkyni nikoli on, nýbrž tehdejší držitel velkostatku Dr. Jindřich C., je bezpodstatná. Neboť to docela nic nevadí, aby nárok nečelil nyní proti žalovanému jako nynějšímu držiteli velkostatku a tedy dlužníku, neboť dle §u 12 zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n., nyní upraveného ve znění svého novelou ze dne 13. července 1922 čís. 215 sb. z. a n. ručí nerozdílně s původním dlužníkem také jeho právní nástupce, a ovšem na dědice přechází povinnost jeho jako na samodlužníka. Dle toho každý nový nabyvatel velkostatku přistupuje k dluhu jako solidární dlužník ze zákona a to následkem svého právního nástupnictví v tento majetek osoby k výplatě povinné (§ 12 (3) nové znění). Že pak nejen jest, nýbrž přímo musí býti žalovaný právním nástupcem Dra Jindřicha C-a, je jisto, když,

jak žalovaný sám doznává, tento byl držitelem tenkrát, a on sám je jím nyní. Jakou cestou toto nástupnictví skutečně bylo, zda dědictvím, odkazem, či smlouvou, a jakou, zda kupní, darovací a pod. je lhostejno. Nejdůležitějším ovšem je třetí a poslední námitka, kterou odvolací soud za důvodnou uznal, následkem čehož se s oběma hořejšími ani nezabýval, ač by toho vlastně bývalo třeba, když tato třetí vedla jej jen k zamítnutí pro tentokrát, ale návrh žalovaného zněl na zamítnutí pro vždy. Žalovaný a odvolací soud míní, že žalobkyně neprokázala, že ona pense požívá nebo na ni nároku nabyla ještě před platností zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. (§ 1), pokud se týče, že nebožtík manžel její byl by jej měl (§ 6), rozuměj i při svých pouze 15 létech služby. S odvolacím soudem však nelze v jeho vývodech souhlasiti, ani v tom, opírá-li se o přítomný čas »požívají« Šu 1 cit. zák., ani v tom, má-li za to, že zákon tento nestvořil žádného nového titulu právního pro zaopatřovací požitky, nýbrž že pouze zvyšuje nároky tu jsoucí. Co se především této poslední otázky dotýče, je věc sama o sobě již z pouhého znění zákona jasná. Dle Šu 1 lit. a) vztahuje se zákon i na ty, kdo požívají i jen pouhých darů z milosti, jež zajistiti nařizoval již zákon ze dne 12. února 1920 čís. 118 sb. z. a n., tedy i na ty, kdo žádného právního nároku posud neměli, i zřizuje jim tedy zákon takovýto právní nárok nyní sám. aby to, co jim posud dáváno bylo z milosti, nyní jim dáváno bylo z právní povinnosti, a tak tvoří tu zákon nový právní titul. To je patrné a důvodem jest sociálně reformní účel zákona. Ovšem zákon nejen že upravňuje to, co posud bez povinnosti dáváno, nýbrž to také ještě zvyšuje a to důsledně v téže míře, jako požitky již dříve právem příslušející. Co pak se dotýče přítomnostní formy slovesa požívati v Šu 1 písm. a), chybovalo by se rovněž proti sociálně reformním cílům zákona, kdyby se na ni ulpívalo. Příklad to osvětlí. Žalobkyně požívala pense šest let, od smrti manžela jejího čítajíc. Kdyby ona nebo jiná po celá minulá léta byla nedostávala ničeho a toliko po dvě tři poslední léta pravidelně nějaký dárek z milosti, tu by, beze vší pochyby dle Šu 1 písm. a), nárok měla, protože přítomný čas by na ni dopadal: avšak jaký by v tom byl účel, jaký rozum, jaká spravedlnost, aby nárok neměla, když naopak po celá léta pense nebo darů z milosti pravidelně požívala, a toliko dvě léta, poslední jediný rok nebo půl roku nikoli? Přítomný čas má zde jiný původ: výraz »požívají« je volen proto, aby se naznačilo, že je to lhostejno, zda na to právní nárok mají či zda jen fakticky se jim toho dostává, neboť, jak shora doličeno, od nynějška obojí druh to má míti právem; kdyby toho nebylo, byl by zákon řekl »kdo mají nárok« na zaopatřovací požitky, t. j. ti, kteří už v pensí jsou, kdežto písm. b) vztahuje se na ty, kdo teprve po vydání zákona za jeho vakace do pense vstoupí, o čemž viz motivy. Vždyť pak výraz »požívají« nedopadá ani na ty, kdo opravdu nárok právní mají, ale jimž ho dlužník neplní, buď že je liknavý nebo nárok popírá, nebo že věřitel je zatím nezvěstný nebo se nehlásí a pod.: tu vidí každý, že nemůže rozhodnouti, aby »požívání« se v přítomnosti odehrávalo. Skutečně jinak vyjadřuje se již prováděcí nařízení ze dne 13. května 1921 čís. 189 sb. z. a n. k Šu 1 písm. a) zákona, pravíc tu v odstavci čtvrtém a) že tu dlužno rozuměti všechny, kdo před působností zákona, t. j. 6. květnem 1921 počali poží-

vati pensí neb darů z milosti — nikoli tedy, zda jich zrovna přítomně požívají — a to souhlasí úplně také s §em 11 samého zákona, jenž za povinného prohlašuje toho, u něhož počala výplata požitků (pense neb darů). Jestliže však žalobkyně dle obsahu žaloby, jenž tu dle §u 396 c. ř. s. za pravdivý platí, požívala od smrti manžela, t. j. od r. 1910 po šest let pense 600 K ročně, počala jí požívati a majitel velkostatku počal ji platiti, tak jak v uvedených ustanoveních pro nárok na zvýšení předpokládáno, i musí žalovaný, ať to byla již pense, na niž má žalobkyně nárok, aneb pouhý dar z milosti, dále ji platiti i se zákonným zvýšením.

Čís. 2744.

Otcův nárok na drahotní příspěvek pro nemanželské dítě (zákon ze dne 20. prosince 1922, čís. 394 sb. z. a n.) není závislým na tom, by bylo dítě otci s jeho povolením připsáno v matrice.

(Rozh. ze dne 19. června 1923, R II 251/23.)

Usnesením ze dne 14. ledna 1921 bylo nemanželskému otci uloženo platiti na dítě měsíční příspěvek 80 Kč. Usnesením ze dne 10. dubna 1923 zvýšil soud první stolice výživné na měsíčních 180 Kč. **D ů v o d y:** Matka dítěte a poručník odvolávají se na to, že podle nového platného zákona (zákon ze dne 20. prosince 1922, čís. 394 sb. z. a n.) nemanželskému otci přísluší příspěvek na toto jeho nemanželské dítě měsíčně 100 Kč, čemuž skutečně tak jest, pročez žádají měsíčně 180 Kč. Tento požadavek jest odůvodněným, ježto, bere-li se zřetel na potřeby dítěte, 180 Kč měsíčně asi právě vystačí, by byly kryty, se strany druhé jest věcí nemanželského otce, by se postaral o výplatu dětského příspěvku, tak že pak bude zase platiti se svého, jako dříve, 80 Kč, ačkoliv jeho požitky se zvýšily. **R e k u r s n í s o u d** usnesení potvrdil. **D ů v o d y:** Není správným tvrzení stěžovatelovo, že se ustanovením §u 6 zák. ze dne 20. prosince 1922, čís. 394 sb. z. a n. jen uvedl v zákonnou formu výnos ministerstva vnitra ze dne 3. dubna 1922, čís. 7777. 13, dle něhož prý jest nárok na drahotní přídavek pro nemanželské děti závislým na tom, že žijí ve společné domácnosti s nemanželským otcem nebo že byly nemanželskému otci s jeho svolením v matrice připsány. V §u 6 čís. 6 zákona jest stanoven drahotní přídavek pro nemanželské děti, jež nežijí ve společné domácnosti s nemanželským otcem, aniž činí se zmínka o tom, že otcovství musí býti v matrice vyznačeno. Také v prováděcím nařízení ze dne 15. února 1923, čís. 34 sb. z. a n. jest v článku V. odstavec druhý řeč o nemanželských dětech, aniž by bylo vysloveno obmezení, stěžovatelem tvrzené. Jelikož vyživovací příspěvek, prvním soudem ustanovený odpovídá jak potřebě dítěte, tak příjmům stěžovatelovým, bylo rekursu úspěch upříti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.